

psychiatrie zoo sterk naar voren dringt en die haar wil bestudeeren onder het licht, dat de individueele psychologie daarop werpt, kan door ons met blijdschap worden begroet. Ze maakt het ons toch mogelijk en gemakkelijker met onze eigen opvattingen positie te nemen en hare resultaten van ons christelijk standpunt te bezien en te toetsen.

Het zal ieder duidelijk zijn, dat we van die klinische psychiatrische stelsels, die op meestal hypothetische hersenanatomisch grondslag gebaseerd zijn, voor de oplossing van ons vraagstuk geen heil hebben te verwachten. We kunnen dus MEIJNERT's en WERNICKE's opvattingen verder buiten beschouwing laten en zullen dus onzen blik alleen moeten richten op klinisch-psychologische systemen. Echter mogen wij niet verwachten, dat deze allen met onze opvattingen in overeenstemming zijn te brengen of aan ons standpunt steun zullen kunnen bieden. Zoo zal o.a. het klinische stelsel van ZIEHEN, al is dit misschien het meest psychologische systeem in de psychiatrie, ons niet van dienste kunnen zijn.

ZIEHEN's psychiatrie is toch geheel en nog wel zeer kunstmatig opgebouwd op diens bekende associatiepsychologie. Om dit mogelijk te maken heeft hij mijns inziens aan de klinische verschijnselen der psychosen wel wat geweld moeten aan doen en ze voor zijn systeem pasklaar gemaakt. Maar afgezien van het feit, dat zijn stelsel niet met de kliniek geheel in overeenstemming is, kan ook zijn in den grond monistische associatiepsychologie door ons niet aanvaard worden. Feitelijk is zijn systeem ook nog meer hersen-physiologisch dan zuiver psychologisch.

Ook het meest bekende en schier algemeen gevolgde stelsel van KRAEPELIN kan voor ons doel niet dienen, niettegenstaande KRAEPELIN's groote verdiensten voor de psychiatrie. Hij was het toch, die door de ziektebeelden der manisch-depressieve psychose en der dementia praecox af te scheiden de psychiatrie in nieuwe banen leidde en orde bracht in de verwarring, die voor hem op het terrein der psychiatrie heerschte.

KRAEPELIN tracht in zijn systeem die psychosen in ziektebeelden bijeen te voegen, die in aetiologie, verloop en afloop dezelfde verschijnselen vertoonen en die ook wat hun psychologische ondergrond en anatomische afwijkingen betreft, overeenstemmen.

In zijn psychologische opvatting huldigt KRAEPELIN als leerling van WUNDT diens apperceptiepsychologie; in zijn psychiatrie